

Mark- och miljööverdomstolen

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar över Naturvårdsverkets skrivelse Uppdrag att se över och föreslå ändringar i reglerna om landsbygdsnära utveckling i strandnära läge

Regeringskansliets dnr M2017/02054/Nm

Naturvårdsverket har sett över LIS-reglerna och föreslagit vissa ändringar i syfte att ytterligare främja landsbygdsutveckling i områden med god tillgång till stränder.

Mark- och miljööverdomstolen delar Naturvårdsverkets uppfattning att 7 kap. 18 d § första meningen miljöbalken bör göras mer flexibel genom att även upprätthållande av utvecklingen på landsbygden ska utgöra ett särskilt skäl för strandskyddsdispens. Mark- och miljööverdomstolen anser inte att det finns behov av att närmare definiera vad som avses med begreppen landsbygd och landsbygdsutveckling. Det är kommunerna själva som har störst lokalkännedom och därmed också bäst kan bedöma vad som utgör en önskvärd utveckling inom kommunen. Det finns därför ett värde av att ha en flexibilitet vid tillämpningen.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer med utredningen i att förtydligandet av utredningskravet i 7 kap. 18 d § första meningen miljöbalken bör kunna bidra till att det inte ställs orimligt höga krav på utredning eller olika krav i olika delar av landet.

I 7 kap. 18 d § andra meningen miljöbalken föreslås en ändring innebärande att prövningsmyndigheten *även* (tidigare *istället*) får beakta om huset eller husen avses att uppföras *med närhet till* (tidigare i anslutning till) ett befintligt bostadshus.

Mark- och miljööverdomstolen delar Naturvårdsverkets bedömning att samlokalisering även fortsättningsvis bör kunna betraktas som ett särskilt skäl för dispens samt att det även för enstaka en- och tvåbostadshus bör få beaktas om det strandnära läget kan antas bidra till eller upprätthålla utvecklingen av landsbygden. Mark- och miljööverdomstolen befarar dock att utbytet av *istället* mot *även* inte är tillräckligt klargörande. Det behöver förtydligas att det är lagstiftarens vilja att ändringen avser en lättnad i reglerna som ska leda till att den beslutsfattande myndigheten får möjlighet att ta större hänsyn till geografiska skillnader och förhållandena på platsen.

När det gäller frågan hur nära ett nytt hus måste placeras i förhållande till befintligt hus har tillämpningen hittills varit att upp till 200 meter har ansetts kunna vara i anslutning till ett befintligt hus. Utredningen anger att detta inte på ett tillräckligt sätt tagit hänsyn till de olika förutsättningar som finns i olika delar av landet. Mark- och miljööverdomstolen delar utredningens uppfattning att det är kommunerna som i första hand ska göra avvägningen om vad som ska anses vara *i närhet till* ett befintligt bostadshus. Kommunerna kan visserligen i vissa fall ha incitament för att tolka bestämmelsen generöst men detta uppvägs genom länsstyrelsernas möjlighet till granskning av kommunernas beslut. Det kommer dock att behövas vägledning också i denna del.

De ändringar som Naturvårdsverket föreslår i 7 kap. 18 e § första stycket 2 miljöbalken syftar till att underlätta för kommunerna i fråga om bedömningen om vilka områden som kan utgöra LIS-områden. Kommunerna har upplevt instrumentet trubbigt eftersom man inte i en översiktsplan alltid kan förutse var exploateringsintressen kan uppkomma. Detta gäller särskilt i landsbygdsområden utan bebyggelsestryck. Naturvårdsverket har dock bedömt att kopplingen till

översiktsplaneringen ska kvarstå med hänsyn till att det är en demokratisk process, där allmänheten har insyn. Den nya lydelsen ska medföra att bestämmelsen inte begränsar tillämpningen mer än vad som behövs för att strandskyddets syften ska tillgodoses långsiktigt. Det anges även att det normalt inte finns skäl att frångå kommunens bedömning i en aktuell översiktsplan, särskilt inte om länsstyrelsen inte anmärkt mot redovisningen i planen.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att den föreslagna ändringen endast medför en begränsad utökning av möjligheterna att bygga i strandnära lägen. Mark- och miljööverdomstolen anser att översiktsplanering är ett bra redskap när det gäller att peka ut LIS-områden för bostadsbebyggelse. Grundproblemet som det formulerats av kommunerna kvarstår dock, särskilt när det gäller andra typer av exploateringar än bostadsbyggande. Sådana exploateringar kan vara beroende av enskilda individer som vill satsa på en specifik verksamhet i ett visst område, vilket ibland kan vara svårt att förutse i en översiktsplan. Idag är möjligheterna att genomföra sådana projekt utan stöd i översiktsplan begränsade. Om kommunernas önskemål ska tillgodoses bör möjligheten till sådana projekt klargöras. I sådana fall är det lämpligt att exploitören tar fram en tillräcklig alternativ utredning, som även bör innehålla någon form av samråd.

Bestämmelsen i 7 kap. 18 e § miljöbalken har istället för punkten 3 fått ett nytt andra stycke där det också förtydligas att a) endast avser större tätorter. Mark- och miljööverdomstolen tillstyrker ändringen som bedöms kunna bidra till enklare tillämpning samtidigt som den bidrar till ökad flexibilitet utanför de större tätorterna.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer sammanfattningsvis att förslagen innehåller förtydliganden som i viss mån kan underlätta tillämpningen. Förändringarna kommer dock sannolikt inte att medföra någon större utökning av möjligheterna att bygga permanentbostäder i områden med god tillgång till stränder.

Mark- och miljööverdomstolen ser inget behov av övergångsbestämmelser.

Mark- och miljööverdomstolen har i övrigt inga synpunkter på de förslag som lämnas i departementspromemorian.

I handläggning av detta ärende har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, tekniska rådet Inger Holmqvist, hovrättsrådet Ulf Wickström och föredraganden Christopher Jakobsson

Ylva Osvald

Christopher Jakobsson